

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลฎีกาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของนายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ จำเลยใน
คดีหมายเลขคำที่ ๑๔๓๐๕/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๑๐๗/๒๕๔๓ ของศาลอาญา เพื่อให้ศาล
รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ฟ้อง
นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลยต่อศาลอาญาในความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการ
พิจารณาพิพากษาคดี และจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลอาญาจึงพิพากษาจำเลยมีความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ จำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ จำคุกกระทงละ ๑ ปี และปรับกระทงละ ๑๐,๐๐๐ บาท
รวมโทษจำคุก ๔ ปี และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ คดีมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษ
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ให้กึ่งหนึ่ง ลงโทษจำคุก ๒ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท
แต่จำเลยยังรู้สึกได้รับผิดชอบต่อสังคมและสถาบันศาล เมื่อจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุก
จึงให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี

นายชูชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น และขอให้ศาลอุทธรณ์
พิจารณาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำเลยให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการลงโทษ
การลงโทษให้แก่จำเลย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

นายชูชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม ได้ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และขอให้ศาลฎีกา
พิจารณาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ โดยให้ลงโทษจำเลยในสถานหนักและไม่รอ
การลงโทษ

LIRT

นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ โดยมีเหตุผลว่าคดีของจำเลยสิ้นสุดโดยศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รอการลงโทษแล้วกลับจะต้องถูกฟื้นคดีขึ้นมาใหม่และผู้พิพากษาที่พิพากษาให้รอการลงโทษลงชื่ออนุญาตให้โจทก์ฎีกา เพื่อกลับไปให้จำเลยถูกจำคุก จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ เพราะการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ การตัดสินใจรอการลงโทษและนำคดีขึ้นมาพิจารณาใหม่เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของจำเลย และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะเป็นการให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ จำเลยจึงขอให้ศาลอาญาส่งคำร้องให้ศาลฎีกาการพิจารณาพิพากษา และส่งความเห็นตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อพิจารณาเบื้องต้น คือ คำร้องของจำเลยดังกล่าวต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

LIRT

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความพรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทันทีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับมาตราดังกล่าว กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ขอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อโต้แย้งของจำเลย

เนื่องจากประเด็นที่จำเลยโต้แย้งว่า บทบัญญัติของกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จำเลยให้เหตุผลเฉพาะบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ กรณีการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐ ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยผู้พิพากษาที่ตัดสินใจให้รอการลงโทษ จำเลยได้รับรองฎีกาเพื่อให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามข้อโต้แย้งของจำเลย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๘ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๘ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๒๓๓ “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๒๑ “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเข้าใจในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุผลที่จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ โดยจำเลยเห็นว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวให้ศาลใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เนื่องจากผู้พิพากษาที่ตัดสินให้จำเลยรอลงโทษแล้วมีอำนาจรับรองฎีกาเพื่อให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีกลับความเห็นของผู้พิพากษาที่ตัดสินให้รอลงโทษไปแล้ว ทำให้จำเลยอาจถูกศาลฎีกาพิพากษาไม่รอลงโทษ ซึ่งทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพ ถูกจำคุก บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรม ขัดต่อความสงบสุขของประชาชนจะต้องมีบทบัญญัติให้อำนาจเฉพาะผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้ง และพิพากษาไม่รอลงโทษแก่จำเลยเท่านั้น ข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เป็นบททั่วไปเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะ

กระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ โจทก์ร่วมใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยอาศัยบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อให้ศาลสูงสุดหรือศาลฎีกาพิจารณาคดีตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ การใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์โดยผู้พิพากษา ซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกา จึงเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย ซึ่งเมื่อศาลฎีการับฎีกาไว้แล้ว ศาลฎีกาจะพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือกลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งมีอิสระในการพิจารณาคดีพิพากษารรคคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รอการลงโทษจำเลยแต่กลับเปิดโอกาสให้นำคดีขึ้นมาพิจารณาใหม่ เป็นการใช้อำนาจขององค์กรโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลยนั้นเหตุผลที่จำเลยโต้แย้งเป็นเหตุผลที่จำเลยคาดเหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น การใช้สิทธิฎีกาของโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความ ทั้งโจทก์ จำเลย โดยมีสิทธิเท่าเทียมกัน มิใช่ให้สิทธิแต่เพียงฝ่ายโจทก์หรือจำเลยแต่ฝ่ายเดียว การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยื่นฎีกาตามบทบัญญัติของกฎหมาย ย่อมไม่ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสียสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT